

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Téma práce : Trestný čin vraždy a zabití podle § 140, § 141 TZ
Autor : Jakub Honzík
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
Oponent : JUDr. Jiří Krupička, Ph.D.
Datum odevzdání práce: červen 2016

1. Celková charakteristika a náročnost tématu:

Téma úmyslných usmrcení je trvale aktuální. Po uplynutí několika let od vstupu trestního zákoníku v účinnost již lze zkoumat, jakým způsobem jsou aplikovány nové, často velmi složité pojaté privilegované a kvalifikované skutkové podstaty vraždy a zabití. Vybrané téma dále zahrnuje množství závažných dílčích otázek obecnějšího rázu (počátek a konec lidského života, zavinění, motivace trestného jednání, vývojová stádia atd.). Je třeba zdůraznit, že v tuzemsku stále existuje poměrně omezený okruh literárních pramenů, jež by se monograficky zabývaly úmyslným usmrcením. Téma proto klade poměrně značné nároky na schopnost diplomanta vytvořit vlastní syntetický text na základě často nesourodé tříště soudních judikátů. Diplomant se musí vypořádat s právně historickými souvislostmi i s přesahy tématu do oblasti forenzní psychologie a psychiatrie.

Lze říci, že téma je pro diplomovou práci (vzhledem k jejímu poslání, možnému rozsahu atd.) velmi vhodné. Poskytuje studentovi magisterského programu prostor zabývat se atraktivní a poutavou látkou, která ale nevyklučuje hlubší exegetickou analýzu. Práce na uvedené téma nicméně bývají spíše kolísavých kvalit, a to v závislosti na autorských ambicích, pečlivosti diplomanta i rozsahu jeho všeobecných znalostí. Posuzovaná práce Jakuba Honzíka patří mezi práce velmi zdařilé, a to jak po obsahové, tak i po stylistické stránce.

2. Hodnocení práce dle stanovených kritérií

- logická stavba práce, hloubka provedené analýzy – *Diplomová práce má logickou strukturu, jež odpovídá členění předepsanému pro odborný text. Diplomant začíná výklad historickým exkurzem a také posléze postupuje přehledně od obecnějších otázek (systematika úmyslných usmrcení) k jednotlivým typovým znakům vraždy a zabití, s náležitým důrazem na okolnosti zvláště přitěžující i na tzv. privilegující znaky. I přes různorodost dílčích otázek, o nichž je v práci pojednáváno, na sebe jednotlivé kapitoly organicky navazují. Zvláštní exkurzy v závěru práce jsou věnovány vztahu úmyslných usmrcení a nutné obrany a fenoménu euthanasie.*
- *Diplomant si všímá řady zajímavých souvislostí a činí mnohé cenné postřehy. V případech tzv. prosté vraždy dle § 140 odst. 1 TZ autor konstatuje, že jednání „v prudkém hnutí mysli“ může často hraničit na jedné straně s nepřičetností (či alespoň se zmenšenou přičetností), na druhé straně s jednáním odpovídajícím znakům zločinu zabití. V kapitole věnované objektu trestného činu mimo jiné přemýšlivě analyzuje složitý problém právního posouzení útoků na těhotnou ženu. Autor dovozuje, že usmrcení těhotné ženy nenaplnuje předpoklady pro*

aplikaci ustanovení o vraždě spáchané na dvou a více osobách. Pokud jde o otázku samotného počátku lidského života, diplomant označuje porod za „biologický proces s těžko určitelným začátkem a koncem“. Poskytuje výklad názorů, jež se k dané otázce objevily v právní nauce. Poukazuje i na problém tzv. klinické smrti, při které dojde k zástavě životních funkcí, avšak napadeného je stále možné oživit lékařským zákrokem. V rámci výkladu o subjektu trestného činu si autor všimá i otázky trestní odpovědnosti právnických osob a uvádí zde i návrhy *de lege ferenda*. V případech usmrcení připouští možnost odpovědnosti právnické osoby toliko za nedbalostní delikt. Diplomant správně chápe složitou otázku zavinění. Pro svůj výklad o nepřímém úmyslu dohledal četná soudní rozhodnutí a kasuistiku. Zdůrazňuje, že nepřímý úmysl zahrnuje i lhostejnost (uvádí zde příklad řidiče sebevraha, který se chce zabít způsobením čelní srážky s jiným vozidlem, a je srozuměn s tím, že může způsobit smrt i jinému).

- Autor věnuje značnou pozornost rovněž fenoménu premeditativní vraždy. Precizně vymezuje vztah vraždy spáchané „s rozmyslem“ a prosté vraždy. Jako cenné a zdařilé hodnotím i kapitoly pojednávající o jednotlivých zvlášť přitěžujících okolnostech dle § 140 odst. 3 TZ. Autor zde rozebírá řadu složitých aplikačních problémů, aniž by se text stával rozvláčným či nepřehledným. Z mnoha jeho postřehů lze odkázat např. na kapitolu věnovanou vraždě spáchané opětovně. Autor zjišťuje, že znak opětovnosti je judikaturou vykládán poměrně extenzivně. Při posuzování není relevantní, zda některé vraždy dosáhly pouze stádia pokusu či dokonce pouze stádia přípravy; bez významu je i zahlazení odsouzení za předchozí vraždu. Velmi podrobný je i výklad ohledně vražd spáchaných zvlášť surově či trýznivě. Ve zvláštním diskurzu diplomant zdůrazňuje mj. hranici mezi euthanasií a asistovanou sebevraždou (např. opatřením smrtícího přípravku osobě, která si jej sama dobrovolně aplikuje).
- Celkově lze vyzdvihnout, že práce obsahuje náležitou analýzu subjektivních znaků vraždy a zabití. Vhodně je naznačena souvislost s otázkami zavinění. Diplomant složitou látku správně chápe a je s to jednotlivé výkladové problémy přiblížit na zajímavých příkladech z rozhodovací praxe.
- použité prameny, práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací – Autor nastudoval velkou většinu dostupných literárních pramenů ke zvolenému tématu v českém jazyce; kromě časopiseckých příspěvků a monografických prací z poslední doby autor čerpá také z komentářových příruček a učebnic. Okruh použitých pramenů je výrazně rozšířen množstvím soudních rozhodnutí, včetně nejnovějších judikátů Nejvyššího soudu. Vedle studia tuzemské literatury a judikátů se autor opírá také o prameny ze sítě Internet. Poznámkový aparát je veden korektně, v souladu s formálními požadavky. Seznam literatury na závěr práce je přehledně seřazen. Absence cizojazyčných titulů je do značné míry dána tím, že se výklad odvíjí primárně od ustanovení českého trestního zákoníku.
- jazyková a stylistická úroveň – velmi dobrá

3. Shrnutí: Autor zvolené téma zpracoval důkladně a s porozuměním; projevil schopnost nadhledu nad zákonným textem i dobrou znalost relevantní judikatury, kterou kriticky rozebírá a zobecňuje.

4. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě: Diplomant dlouhodobě studoval ve Velké Británii. V rámci obhajoby může shrnout a stručně porovnat úpravu úmyslných usmrcení v českém a anglickém právu.

5. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

6. Navržený klasifikační stupeň: 1 (výborně)

V Praze dne 10. září 2016

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
vedoucí diplomové práce